

UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
DEPARTAMENTUL FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ

RAPORT

privind rezultatele evaluării nevoilor de formare continuă a cadrelor didactice,
programul de perfecționare Educație fizică, domeniul de formare profesională 0114 Formarea
profesorilor, specialitatea 0114.16 Educație fizică, 600 ore/20 credite,
pentru anul 2023

Conform Planului-cadru al Departamentului Formare Profesională Continuă (DFPC), pentru anul 2023 au fost planificate 4 perioade de formare continuă și planificați, aproximativ, **175** de beneficiari la programul de perfecționare în domeniul de formare profesională 0114 Formarea profesorilor, specialitatea 0114.16 Educație fizică. Pe parcursul anului la cursuri de perfecționare au participat **211** cadre didactice la programa dată, cu 36 mai mult decât au fost planificați.

Conform rezultatelor Comisiei de evaluare și certificare a cunoștințelor absolvenților cursului de perfecționare, în număr de 211 cadre, le-au fost eliberate Certificate, seria **CPF**. Astfel de Certificate de tip nou sunt eliberate formabililor care dețin studii superioare (nivelul 6). Cu regret, în grupele de cursanți, mai sunt specialiști care dețin studii de nivelul 4 (*învățământ profesional tehnic secundar*), și de această dată, ținând cont de deficitul de cadre didactice în instituțiile de învățământ din republică, ministerul de resort a mers în întâmpinare și a permis, ca excepție, ca și această categorie de specialiști să participe la formări, iar Certificatele, de la finele cursului, să fie eliberate de către centrul de formare continuă în cauză, astfel încât cadrele didactice să poată aspira la grad didactic.

Așadar, în scopul sporirii calității și eficientizării procesului de formare profesională continuă a adulților, DFPC, la începutul cursului de formare, își propune ca **obiectiv** să identifice nevoile de formare/specializare/recalificare profesională a specialiștilor din domeniul educației fizice și sportului (Anexa 1). În prima zi de cursuri formabilii completează "*Chestionarul privind identificarea nevoilor de formare continuă a cadrelor didactice (Anexa nr.1)*" **Scopul** acestui chestionar este identificarea nevoilor, solicitărilor, așteptărilor profesorilor pentru toată perioada cursurilor. În baza acestui chestionar se ajustează conținuturile programelor în dependență de solicitările parvenite la începutul cursului.

Analizând primul aspect din chestionar – "*Specialitatea cadrelor didactice*" (Tabelul 1) s-a constatat că marea majoritate a specialiștilor, prezenți la cursuri, au studii superioare în domeniu - **194** persoane ceea ce constituie (91,94%), celelalte **17** persoane sunt specialiști din alte domenii cum ar fi: *învățământ primar, istorie, inginer, drept, economie, coreografie, turism, biologie, filologie*, însă activează în funcție de profesori de educație fizică deoarece dețin certificat precum că au studiat Modulul psihopedagogic.

Tabelul 1. Specialitatea cadrelor didactice

Educația fizică	Învățământ primar	Istorie	Drept	Inginer	Economie	Coreografie	Turism	Biologie	Filologie
194 / 91,94%	3/ 1,42%	1/ 0,47%	5/ 2,37%	3/ 1,42%	1/ 0,47%	1/ 0,47%	1/ 0,47%	1/ 0,47%	1/ 0,47%

Numărul cadrelor didactice, care nu dețin studii în domeniu, pe an ce trece se micșorează, dat fiind faptul că începând cu anul 2018 în cadrul DFPC sunt organizate studii de recalificare, în baza programei de recalificare *Educație fizică* (2700 ore/90 credite) și, practic, anual sunt înmatriculate câte 25-30 persoane la studii de recalificare și obțin diplomă de studii superioare la programa *Educație fizică* (Figura 1), evaluată extern de ANACEC în vederea autorizării de funcționare provizorie și care este propusă anul acesta pentru acreditare, acțiune întârziată din motiv că au fost actualizate / revizuite de către organele ierarhic superioare actele privind atât evaluarea externă a programelor, cât și cerințele privind organizarea procesului de formare profesională continuă a adulților și structura programelor și a curriculumului.

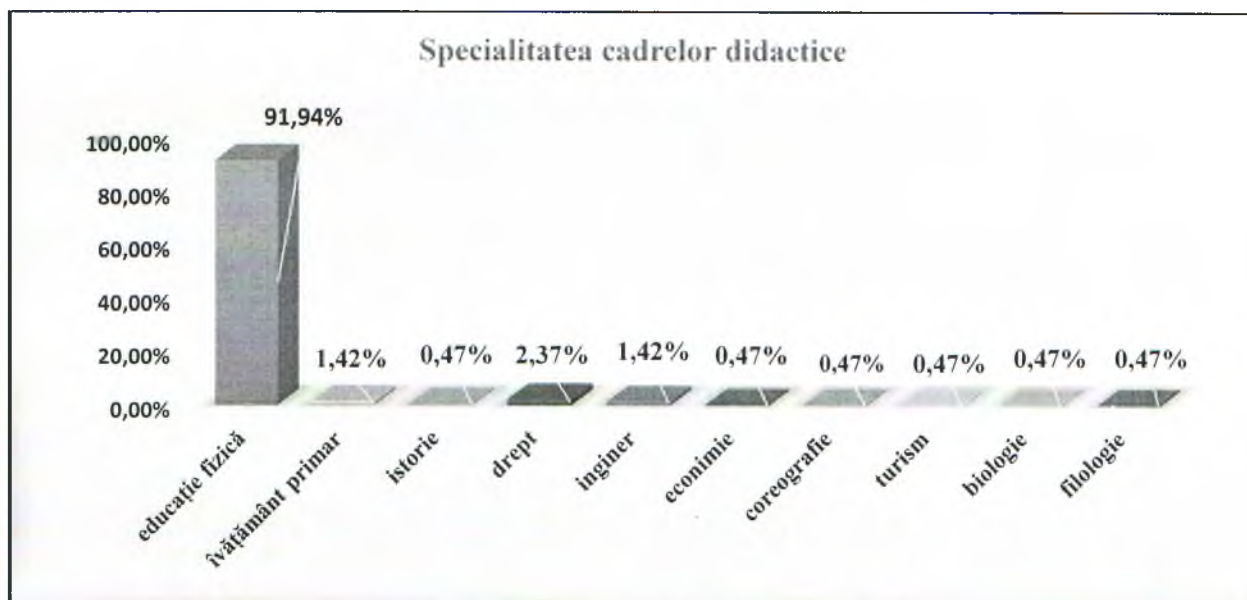

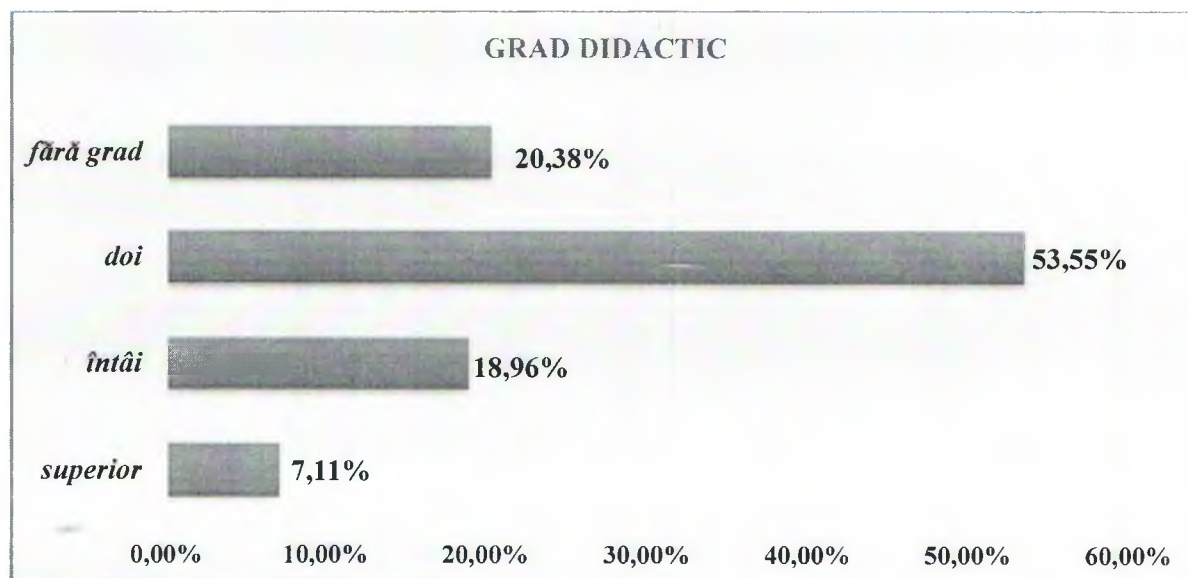
Fig. 1. Specialitatea cadrelor didactice

Următorul aspect din chestionar, a fost "Deținerea gradelor didactice" (superior, unu, doi, fără grad). Conform datelor obținute s-a constatat că din 211 cadre didactice formate, doar 15 persoane sau (7,11%) dețin grad didactic superior, 40 persoane sau (18,96%) - gradul didactic unu, 113 persoane (53,55%) – gradul didactic doi și ceilalți care sunt fără grad didactic constituie - 43 persoane sau (20,38%), Tabelul 2.

Tabelul 2. Deținerea gradului didactic

Grad didactic superior	Grad didactic unu	Grad didactic doi	Fără grad
15/ 7,11%	40/ 18,96 %	113 / 53,55%	43/ 20,38%

Clasificând respondenții conform gradului didactic, am obținut următoarele date reprezentate în (Figura 2). În urma analizei datelor din chestionar am constatat același lucru ca și în anii precedenți: predomină numărul profesorilor de educație fizică care dețin gradul didactic doi, iar numărul celor care **nu au grad didactic** rămâne a fi unul destul de mare, deși marea majoritate a acestora au vechime în muncă în domeniu mai mult de 10-15 ani. Astfel, numărul persoanelor care dețin grad didactic superior - 15 persoane ceea ce constituie 7,11%, 40 persoane sau 18,96% - dețin grad didactic unu, 113 persoane sau 53,55% - grad didactic doi și 43 persoane (ceea ce constituie 20,38%) **nu dețin grad didactic**.

Fig. 2. Deținerea gradului didactic

Analizând cifrele obținute în fig. 2, observăm că tendința cadrelor didactice pentru grad didactic superior dar și pentru grad didactic unu este încă una foarte mică. În rândul formabililor mai persistă teama/lipsa motivației de a aspira la grad didactic. Cel mai impunător este numărul cadrelor didactice care dețin grad didactic **doi**, motivul fiind unul foarte simplu – confirmarea/conferirea gradului didactic doi are loc în instituția de învățământ în cadrul Consiliului pedagogic în care persoana data activează.

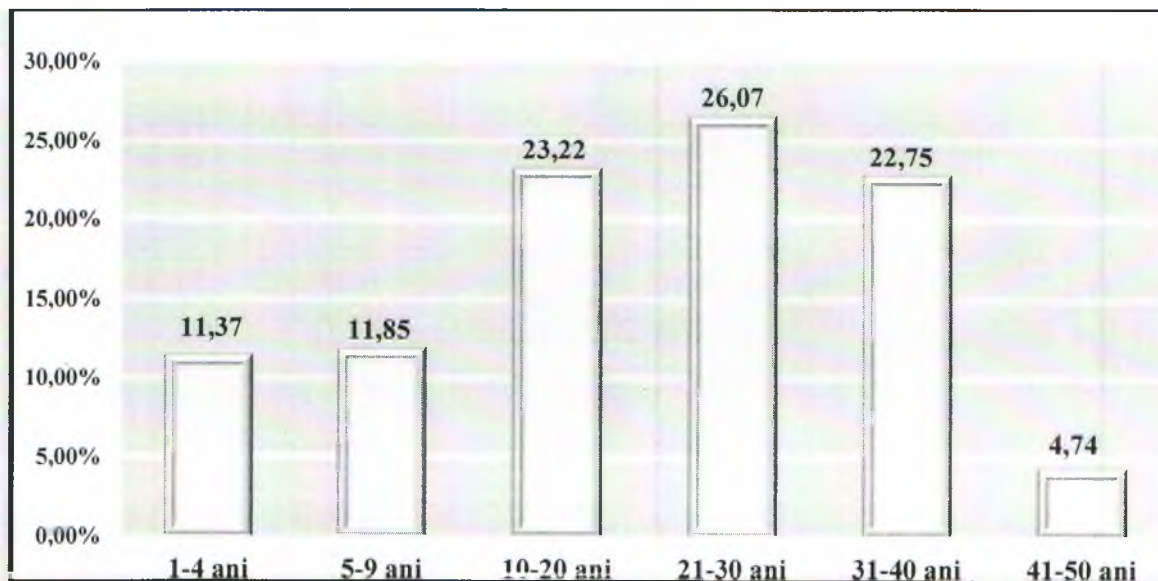
Tot din fig. 2 observăm că numărul cadrelor didactice care nu dețin grad didactic, cu regret, este destul de mare. Comparativ cu anul 2022 numărul persoanelor fără grad era (**59**) persoane, iar la finele anului 2023 numărul acestora s-a redus până la (**43**) persoane, diferența (16 persoane) poate și nu este atât de esențială – dar ea totuși există. Din câte vedem situația în învățământ se ameliorează încet-încet cu pași mărunți.

Un alt indicator din chestionar a fost determinarea "*Vechimii în muncă*" (până la 5 ani; 5-9; 10-20; 21-30; 31-40; 41-50; 51-60; mai mult de 60 ani), tabelul 3. Analizând datele din chestionar la capitolul dat (Tabelul 3 și Figura 3) observăm că, comparativ cu ultimii ani, la fel, predomină numărul cadrelor didactice cu o vechime în muncă mai mare de 20 ani.

Tabelul 3. Vechimea în muncă

1-4 ani	5-9 ani	10-20 ani	21-30 ani	31-40 ani	41-50 ani
24/11,37 %	25/ 11,85%	49 / 23,22%	55/ 26,07%	48/ 22,75%	10/ 4,74%

În instituțiile de învățământ general continuă să activeze cadre didactice cu o vechime în muncă cuprinsă între 30-50 ani. Absolvenții instituțiilor superioare de învățământ nu doresc să se angajeze în câmpul muncii, deși au fost majorate considerabil subvențiile în susținerea tinerilor specialiști și aceasta rămâne a fi în continuare o problemă a societății. Unul din motive ar fi lipsa unui salariu decent și a spațiului locativ. Datele din tabel sunt reprezentate grafic în fig.3.

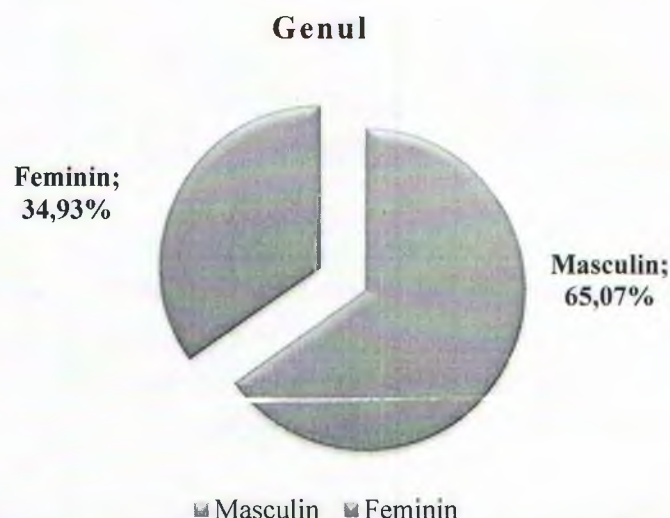
Fig. 3. Vechimea în muncă

Un alt indiciu important și semnificativ sunt datele privind genul formabililor, Tabelul 4. Analizând datele din tabel observăm că numărul specialiștilor la disciplina *Educație fizică* de genul masculin continuă să predomine față de specialiștii de genul feminin. În anul 2022 raportul era **136 bărbați / 73 femei**, iar la finele anului 2023 acest raport rămâne a fi aproape neschimbat **135 bărbați / 76 femei**. Acest lucru se datorează faptului că în societate încă mai persistă stereotipul că *Educația fizică* este mai mult disciplină pentru bărbați.

Tabelul 4. Genul formabililor

Masculin	Feminin
135 / 63,98%	76 / 36,02%

În Figura 4 sunt reprezentare grafic datele referitor la genul formabililor care au participat la cursurile de perfecționare în anul calendaristic 2023.

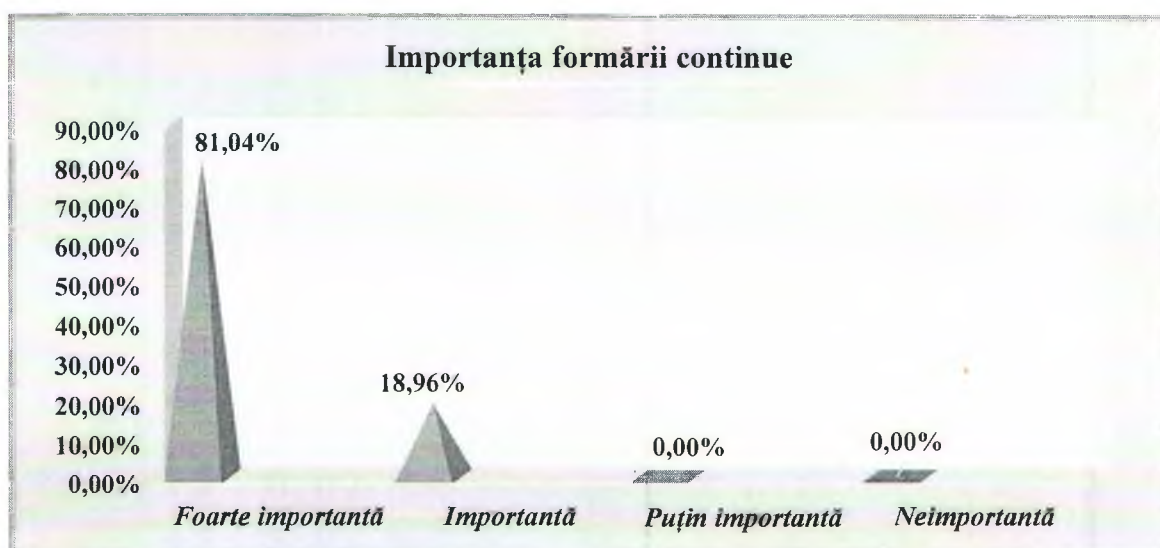
Fig. 4. Genul formabililor

Următorul aspect, nu mai puțin important din chestionar se referă la ”*Importanța formării profesionale continuă pentru dezvoltarea carierei personale*”, Tabelul 5.

Tabelul 5. Importanța formării profesionale continuă

<i>Foarte importantă</i>	<i>Importantă</i>	<i>Puțin importantă</i>	<i>Neimportantă</i>
171 /81,04 %	40 /18,96 %	0 / 0%	0 / 0%

În urma analizei răspunsurilor respondenților am constatat că: **171** respondenți sau (81,04%) consideră formarea continuă ca un aspect ”*foarte important*” pentru dezvoltarea carierei profesionale; **40** (18,96%) o consideră – „*importantă*” și respectiv *puțin importantă* și *neimportantă* **0/ 0%**. Datele primite sunt repartizate grafic în fig. 5. Este foarte îmbucurător faptul că, totuși marea majoritate a cadrelor didactice formate în anul 2023 înțeleg valoarea și importanța formării continue pentru dezvoltarea carierei personale. Venind la cursuri, cadrele didactice sunt puțin rezervate, inhibate, dezamăgite, din mai multe puncte de vedere, însă la finele cursului, aceștia sunt cu totul și cu totul alții, și anume, motivați, încrezuți, informați și dornici de a schimba forma și conținutul de activitate în continuare, de a schimba conținutul materialului predat prin aplicarea de noi metodele de predare etc.

Fig. 5. Importanța formării profesionale continuă pentru dezvoltarea carierei personale

Un alt aspect, nu mai puțin important, din chestionar a fost să identificăm centrele de formare continuă preferate de către cursanți. Paralel cu USEFS, unica instituție specializată, care presta servicii de formare continuă, cursanții mai frecventau cursuri de formare și la Institutul de Formare Continuă din mun. Chișinău (2018-2019), desfășurate în format on-line.

Tabelul 6. Centrele de formare continuă

Anul și centrul de formare continuă	2018		2019		2020	Fără cursuri
	28/ 13,27% USEFS	20/ 9,48% IFC	45/ 21,33% USEFS	13/ 6,16% IFC	57/ 27,01% USEFS	

Analizând datele din Tabelul 6 și fig. 6, referitor la anul și centrul ultimei formări, observăm care au fost cele mai solicitate centre pentru desfășurarea cursurilor de perfecționare pentru cele

211 cadre didactice de educație fizică care au frecventat cursurile de perfecționare la USEFS în anul calendaristic 2023.

Fig. 6. Centrele de formare și perioada ultimelor participări la cursurile de perfecționare

După cum observăm din tabel 6 din numărul total al cursanților sosiți la cursuri în anul 2023 mai sunt dintre cei care în anii 2018-2019 au dat prioritate și centrului de formare continuă din cadrul Institutului de Formare Continuă care era unul avantajos din mai multe considerente; orele se desfășurau online și cadrelor didactice le convenea așa formă de instruire; managerii instituțiilor erau satisfăcuți că nu se întrerupe procesul de instruire în instituție în legătură cu aflarea profesorului la cursuri; taxa pentru cursuri era una destul de modestă iar la fmele cursurilor formabilul primea același Certificatul serie CRP ca și toate centre din republică.

Deja începând cu anul 2020, USEFS a devenit unicul centru de formare continuă, datorită calității și atractivității programelor de perfecționare, efortului DFPC depus pentru a dezvolta și acredita programele de perfecționare, de a oferi condiții eficiente pentru schimb de bune practici, care deține programe acreditate, cu specialiști bine pregătiți, dotat și echipat cu cele mai performante laboratoare, săli sportive și bibliotecă.

Problemă majoră a fost și continuă să rămână procentul persoanelor care activează în domeniu, dar nu frecventează cursuri de perfecționare mai mult de 5-6 ani sau chiar deloc, circa **48** cadre didactice sau **22,75%**, ceea ce contravine prevederilor art. 134 din Codul educației. Aici putem menționa, ca și anterior, că rolul și controlul din partea managerilor școlari a fost și rămâne monitorizarea procesului de formare și atestare a cadrelor didactice din instituție, motivându-i să participe la cursuri de formare profesională continuă oferite de instituțiile de profil, în baza programelor acreditate, să identifice modalități de convingere/motivare/stimulare pentru ca aceștia să participe la cursuri de formare și să aspire la grad didactic.

3. Următorul indiciu al chestionarului a fost de identificat: "Asupra cărui aspect formabilii doresc să fie orientat programul de formare profesională continuă?"

- Proiectare – **104** respondenți 49,29%;
- Didactica Educației fizice – **130** respondenți 61,61%
- Abordarea diferențiată a elevilor – **77** respondenți 36,49%
- Organizarea colectivului de elevi - **56** respondenți 26,54%
- Relații interpersonale, evitarea conflictelor, consiliere - **48** respondenți 22,75%

Alte aspecte: - 1. Proiecte didactice la secțiile sportive. 2. Organizarea cursurilor cu tematica medicina sportivă.

După cum observăm, aspectul *cel mai important* și mai solicitat în activitatea profesională al cadrelor didactice a fost și rămâne - *didactica educației fizice, proiectarea, abordarea diferențiată a elevilor*.

4. Aspectul 4 din chestionar a fost: "*Selectarea celei mai frecvente dificultăți cu care vă confrunțați în cadrul activității dvs. practice*":

- structurarea modernă a conținuturilor - 77 respondenți 36,49%
- evaluarea didactică - 98 respondenți 46,45%
- tratarea diferențiată a elevilor - 53 respondenți 25,12%
- proiectare - 79 respondenți 37,44%
- consiliere - 44 respondenți 20,85%
- organizarea colectivului de elevi - 31 respondenți 14,69%

Altele: *Motivarea elevilor claselor 9-12 pentru lecțiile de educație fizică. Tratarea diferențiată a elevilor.*

În urma analizei datelor obținute observăm că printre cele mai frecvente dificultăți cu care se confruntă cadrele didactice sunt: *evaluarea didactică; proiectarea, structura modern a conținuturilor*.

5. Aspectul următor din chestionar se referă la formele de activitate: "*Menționați care dintre formele de activitate prezintă o importanță deosebită pentru dumneavoastră în cadrul cursurilor de formare profesională*":

- ✓ dezbateri - 68 respondenți 32,23%
- ✓ ateliere de lucru - 89 respondenți 42,18%
- ✓ seminare - 82 respondenți 38,86%
- ✓ prelegeri - 42 respondenți 19,91%
- ✓ activități interactive - 102 respondenți 48,34%
- ✓ masterclassuri - 96 respondenți 45,50%
- ✓ Altele. Care?- Mai multe ore practice.

În urma analizei s-a constatat că printre cele mai importante forme de activitate în cadrul cursului de perfecționare formabilii au identificat: *activitățile interactive; masterclassuri; ateliere de lucru; seminare*. Mai puțin sunt cointeresați de *prelegeri seci și plictisitoare, dezbateri*, deoarece ca să participe la dezbateri trebuie să cunoști mult mai multă informație.

6. Compartimentul următor din chestionar urma să identifice: "*Ce cursuri de perfecționare ar mai dori să urmeze pentru perioadele următoare?*"

În urma analizei răspunsurilor respondenților, au fost menționate următoarele cursuri privind:

- *Tratarea diferențiată a elevilor;*
- *Modalități de profilaxie și combatere a arderii profesionale.*
- *Jocuri dinamice,*
- *Biomecanica;*
- *Lecții practice;*
- *Aplicații digitale utilizate la disciplina Educație fizică.*

Astfel în urma analizei datelor obținute de către respondenți, s-a constata că mai sunt încă o serie de întrebări neclarificate cu care se confruntă cadrele didactice și care urmează să fie studiate și introduse ca teme în orar.

7. La finele chestionarului respondenții au fost rugați să noteze *anumite aspecte pe care le consideră importante, din perspectiva preferințelor, pentru propria formare continuă, și care nu au fost incluse în chestionar*. Formabilii au sugerat următoarele propuneri:

1. Organizarea, în cadrul cursurilor de formare continuă, a mesei rotunde cu participarea reprezentanților ministerului de resort (MEC) în cadrul căreia se vor comunica și analiza multiplele aspecte cu care se confruntă specialistul la organizarea și desfășurarea procesului educațional la disciplina de studii *Educație fizică*.

Concluzii:

1. Aplicarea Chestionarului de identificare a nevoilor de formare ale profesorilor de educație fizică, înscriși la cursuri de perfecționare, este foarte important pentru ajustarea programei la nevoile de formare ale acestora, actualizarea periodică a conținuturilor, îmbunătățirea și diversificarea strategiilor etc. Anume datorită ideilor și opiniilor cadrelor didactice, ne-a reușit să majorăm considerabil calitatea și atractivitatea programelor de perfecționare.
2. Dacă la finele anului 2022 din numărul total de respondenți 80,38% considerau formarea profesională continuă ca un aspect *“foarte important”* pentru dezvoltarea carierei profesionale, iar 19,62% o consideră – *„importantă”*, atunci la finele anului 2023 numărul respondenților care consideră formarea profesională continuă *“foarte important”* este **81,04%**, iar **18,96%** o consideră – *„importantă”*. Probabil am putea menționa că diferența este una nesemnificativă, dar ea totuși există și acest lucru este foarte îmbucurător pentru DFPC, deoarece conținutul programelor se ajustează ținând cont de solicitările și preferințele formabililor.
3. Cu regret, totuși o parte considerabilă din profesorii de educație fizică înscriși la cursurile de perfecționare nu dețin grad didactic (circa **28,38%**) sau **43 persoane** (din numărul total de cursanți **211** formați în anul 2023) și nu au mers la cursuri în ultimii ani (**22,75%**) sau **48 cadre didactice**.
4. Cadrele didactice dau prioritate DFPC din cadrul USEFS în selectarea centrului de formare, care oferă servicii în baza programelor acreditate, atractive, asigurate de formatori bine pregătiți, conținuturi actualizate în permanență în dependență de solicitările cursanților.

29.12.2023

Elaborat:

Bețivu Olga, laborant - metodist, DFPC

Gulic Ludmila, laborant - metodist, DFPC

Coordonat:

Ghețiu Adelina, șeful DFPC

Anexa 1. Generalizatorul Chestionarului privind identificarea nevoilor de formare continuă

	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport Departamentul Formare Profesională Continuă Rezultatele chestionării privind identificarea nevoilor de formare continuă, domeniul <i>Științe ale educației</i> . Formarea profesorilor. <i>Educație fizică</i> .
---	---

Perioada aplicării chestionarului: **Anul 2023**

Categoria de specialiști: **profesori de educație fizică.**

Total cursanți formați: 211

Specialitatea

Educație fizică	Învățământ primar	Istorie	Drept	Inginer	Economie	Coreografie	Turism	Biologie	Filologie
194 / 91,94%	3 / 1,42%	1 / 0,47%	5 / 2,37%	3 / 1,42%	1 / 0,47%	1 / 0,47%	1 / 0,47%	1 / 0,47%	1 / 0,47%

Grad didactic:

Grad didactic superior	Grad didactic unu	Grad didactic doi	Fără grad
15 / 7,11%	40 / 18,96 %	113 / 53,55%	43 / 20,38%

Vechimea în muncă: (până la 5ani; 5-9; 10-20; 21-30; 31-40; 41-50; 51-60; mai mult de 60 ani)

1-4 ani	5-9 ani	10-20 ani	21-30 ani	31-40 ani	41-50 ani
24/11,37 %	25/ 11,85%	49 / 23,22%	55/ 26,07%	48/ 22,75%	10/ 4,74%

Genul:

Masculin	Feminin
135 / 63,98%	76 /36,02%

1. Precizați anul și centrul de formare a ultimei participări la cursurile de perfecționare

Anul și centrul de formare continuă	2018		2019		2020	fără cursuri
	28/ 13,27% USEFS	20/ 9,48% IFC	45/ 21,33% USEFS	13/ 6,16% IFC	57/ 27,01% USEFS	48/ 22,75%

Notă: IFC - Institutul de Formare Continuă

2. În opinia Dvs., cât de importantă este formarea continuă în dezvoltarea carierei profesionale:

Foarte importantă	Importantă	Puțin importantă	Neimportantă
171 /81,04 %	40 /18,96 %	0 / 0%	0 / 0%

3. Asupra cărui aspect doriți să fie orientat programul de formare profesională continuă?

- Proiectare – 104 respondenți 49,29%;
- Didactica Educației fizice – 130 respondenți 61,61%;
- Abordarea diferențiată a elevilor – 77 respondenți 36,49%;
- Organizarea colectivului de elevi - 56 respondenți 26,54%.

- relații interpersonale, evitarea conflictelor, consiliere - **48** respondenți 22,75%
- Consiliere - **31** respondenți 18,67%.
- Alte aspecte:** -Proiecte la secțiile sportive. Organizarea cursurilor cu tematica medicina sportive; TIC.

4. Selectați cele mai frecvente dificultăți cu care vă confrunțați în cadrul activității dvs. practice:

- structurarea modernă a conținuturilor -**77** respondenți 36,49%
- evaluarea didactică - **98** respondenți 46,45%
- tratarea diferențiată a elevilor - **53** respondenți 25,12%
- proiectare - **79** respondenți 37,44%
- consiliere - **44** respondenți 20,85%
- organizarea colectivului de elevi - **31** respondenți 14,69%.

Altele: - Motivarea elevilor claselor 9-12 pentru lecțiile de educație fizică. Tratarea diferențiată a elevilor, organizarea colectivului de elevi.

5. Menționați care dintre următoarele forme de activitate prezintă o importanță deosebită pentru dumneavoastră în cadrul cursurilor de formare profesională:

- dezbateri - **68** respondenți 32,23%
- ateliere de lucru - **89** respondenți 42,18%
- seminare - **82** respondenți 38,86%
- prelegeri - **42** respondenți 19,91%
- activități interactive - **102** respondenți 48,34%
- masterclass - **96** respondenți 45,50%
- Altele. Care?- Mai multe ore practice.

6. Pentru perioada următoare, ce cursuri de perfecționare ați dori să urmați?

Pentru perioada următoare aș dori să urmez un curs despre tratarea diferențiată a elevilor.
Modalități de profilaxie și combatere a arderii profesionale.

7. În cazul în care chestionarul nu a inclus anumite aspecte (de exemplu: cazare, asigurare cu suport metodologic etc.) pe care le considerați importante din perspectiva preferințelor pentru propria formare continuă și pe care doriți să le semnalati, vă rugăm să le notați în spațiul de mai jos:

- Organizarea unei mese rotunde cu reprezentanții MEC în cadrul căreia se vor comunica toate aspectele cu care se confruntă cadrele didactice la disciplina la *Educație fizică*.